

СТРАТЕГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ

*Ковальська К.В., Відрашко В.О., Побережна З.М.
Національний авіаційний університет*

Abstract. *Supply chains are important elements of the global business environment and play a key role in ensuring the success of businesses in today's world. Rapid changes in technology, globalization of markets and changes in consumer demand create a number of strategic trends in the development of supply chains that require analysis and adaptation by business companies.*

Ланцюг постачання є невід'ємною частиною глобальної економіки. Він визначає спосіб, яким товари та послуги рухаються від виробника до споживача, забезпечуючи сталість, надійність та якість. Але епідемія COVID-19, військова ситуація в країні та пов'язані з цим обмеження значно вплинули на ланцюг постачання, який згодом зазнав серйозних трансформацій через ринкові зміни, такі як підвищення цін на паливо, дефіцит палива, руйнування складських приміщень, втрата парку транспортних засобів і дефіцит енергії.

Ці зміни також вплинули на лояльність клієнтів, оскільки очікування споживачів значно зросли за останні кілька років. Внаслідок цього підприємства повинні постачати товари і послуги відповідно до зростаючого попиту клієнтів. Це вимагає більшої гнучкості у керуванні операціями та управлінні запасами. Набувають актуальності альтернативні методи доставки, такі як доставка наступного або того ж дня, самовивіз і навіть безкоштовна доставка, які стали необхідними для задоволення потреб клієнтів.

Здатність адаптуватися до постійних мінливих ситуацій стала важливим елементом виживання та розвитку бізнесу. Підприємці повинні постійно аналізувати ринок, розуміти його тенденції та розробляти нові стратегії для задоволення потреб клієнтів і зменшення витрат. Саме в такий складний період відкриваються нові можливості для розвитку та пошуку інноваційних шляхів виходу з кризи.

Технологічний прогрес також грає важливу роль у трансформації ланцюгів постачання. У сучасних умовах швидкість і точність стали важливими інструментами для прискорення процесів постачання і підвищення конкурентоспроможності. Використання штучного

інтелекту сприятиме оптимізації управління запасами, автоматизації ланцюгів поставок і покращенню обслуговування клієнтів.

Сучасні інноваційні технології сприяють розвитку ланцюгів постачання, серед яких технологія Індустрії 4.0, яка особливо прослідковується у логістичній діяльності компанії DHL [1]. Активне впровадження таких технологій може сприяти підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств, у тому числі виходу на зовнішні ринки та прискоренню постконфліктного відновлення країни.

В сучасних умовах господарювання найбільш важливими є забезпечення концепції сталого розвитку, що проявляється через відносини споживачів, які все більше віддають перевагу управлінню ланцюгами постачання, що змушує підприємства переглядати свої стратегії та звертатися до альтернатив, а також шукати інші джерела енергії, такі як електрика або водень для транспортних засобів. Також важливо відстежувати скорочення викидів і впроваджувати принципи «зеленої» логістики, які активно дбають про захист навколишнього середовища.

Незалежно від того, наскільки технології покращують ланцюжок постачання, важливість співпраці та зміцнення відносин залишається незмінною. Це допомагає покращити та оптимізувати процеси на кожному етапі ланцюжка постачання. Рівень комунікації є не лише першим кроком у побудові стосунків, але й надає цінні оперативні дані та ідеї, які можна використовувати для покращення зовнішніх і внутрішніх процесів.

Споживачі стають все більш вимогливими і освіченими, щодо того, які товари і послуги вони купують. Вони докладають зусиль, щоб дізнатися про походження товарів і умови виробництва. Тому екологічна та етична сторона ланцюга постачання стає важливою.

Отримання додаткової інформації та швидке реагування на проблеми допомагає уникнути непотрібної роботи та вирішити несподівані ситуації. Розвиток навичок спілкування між персоналом може значно підвищити продуктивність. Одним із головних трендів сучасних відносин є підвищення видимості, яка допомагає краще розуміти стан справ на всіх рівнях ланцюжка постачання. Видимість також забезпечує доступність даних для всіх зацікавлених сторін, таких як клієнти та внутрішні сторони [2].

Надання даних усім зацікавленим сторонам, включаючи клієнтів і внутрішні структури є сучасною практикою. Разом з тим,

пришвидшується зростання екологічної свідомості. Споживачі і законодавці стають більш обізнаними в питаннях екологічної відповідальності. Публічний тиск і законодавчі обмеження можуть заохочувати підприємства вдосконалювати екологічну ефективність своїх ланцюгів постачання. Екологічно відповідальні ланцюги постачання включають в себе:

- ефективне використання ресурсів;
- зменшення викидів;
- впровадження стандартів сталої розробки.

Важливо враховувати, що витрати на залучення нових клієнтів часто перевищують витрати на їх утримання, тому маючи лояльних клієнтів, підприємства забезпечують собі більше прибутку. Дослідження навіть показують, що залучення та утримання клієнтів підпорядковуються не принципу Паретто 80-20, а правилу 200-20 – 20% клієнтів забезпечують близько 200% прибутку (оскільки решта клієнтів приносять збиток) [3, с. 178-180]. Світові лідери в сфері постачання активно використовують сучасні технології, такі як автономні роботи на складах, автономна доставка та використання дронів для доставки товарів, щоб оптимізувати процес формування замовлень споживачів і забезпечити конкурентні переваги.

З розвитком технологій, зростає й кількість кіберзлочинів. Ланцюг постачання може мати вразливі місця, через які важлива інформація може потрапити до рук шахраїв. Для запобігання цим загрозам кібербезпеки, необхідно ретельно оцінювати та переглядати стратегії кібербезпеки. Важливо також ретельно перевіряти нових учасників у ланцюгу постачання та застосовувати штучний інтелект для виявлення спаму та інших загроз [4].

Одним із специфічних аспектів боротьби з кіберзлочинністю є навчання персоналу з питань кібербезпеки. Також, блокчейн та його розподілена структура може бути використана для забезпечення стійкості ланцюгів постачання та застосовуватися у документообороті, розрахунках та обміні інформацією, що додає додатковий рівень захисту та довіри в управлінні ланцюгами поставок.

Можна провести порівняння різних тенденцій розвитку ланцюгів постачання, табл. 1.

Завдяки розглянутим стратегічним тенденціям розвитку ланцюгів постачання, підприємства мають можливість адаптуватися до змінного бізнес-середовища та забезпечувати стабільну та ефективну діяльність.

Таблиця 1 – Порівняння тенденцій розвитку ланцюгів постачання

Тенденція	Опис	Вплив на ланцюг постачання	Приклади
Цифрова трансформація	Застосування цифрових технологій для оптимізації процесів у ланцюгу постачання, включаючи IT, штучний інтелект, блокчейн і т.д.	Підвищення ефективності, зменшення витрат, покращення прозорості та відстежування	Впровадження системи моніторингу за допомогою сенсорів для відстежування умов зберігання товарів.
Циркулярна економіка	Зменшення відходів та використання ресурсів з більшим ефективністю, включаючи переробку та вторинне використання матеріалів.	Зменшення витрат, збільшення сталості та відповідального виробництва	Використання перероблених матеріалів для виготовлення продукції.
Глобалізація та локалізація	Підвищення обсягів міжнародної торгівлі та одночасно розвиток локальних постачальників	Збільшення можливостей для ринків та зниження ризику обмежень в постачанні	Виробництво відомих брендів в різних країнах для зменшення ризику торгових обмежень.
Сталість та сталість	Зосередження уваги на сталості виробництва та постачання, включаючи екологічні та соціальні аспекти.	Зміцнення репутації компанії, залучення більше клієнтів, споживачів та інвесторів	Зменшення викидів CO ₂ , використання екологічно чистих матеріалів.

Висновки

Саме тому, ланцюг постачання є сучасною, гнучкою та динамічною системою, яка реагує на зростаючі вимоги споживачів, а також стосовно сталості та прозорості. Споживачі вже не обмежуються лише ціною та якістю продуктів, вони активно вивчають екологічну та етичну сторону ланцюга постачання. Це ставить підвищені вимоги до підприємств, включаючи вимогливість щодо виробників і постачальників.

Розвиток цифрових технологій, впровадження принципів циркулярної економіки, глобалізація та локалізація, а також зосередження на сталості виробництва роблять ланцюг постачання більш складним та вимагають більше уваги до оптимізації та контролю. При цьому, спільне навчання та спілкування між персоналом і сторонами ланцюга постачання грають критичну роль у забезпеченні продуктивності та успішності цих процесів.

Важливо також враховувати зростаючу роль кібербезпеки в ланцюгах постачання, оскільки кіберзлочинці стають все більш витонченими у своїх атаках. Захист даних та інформаційних систем важливий для збереження надійності ланцюга постачання та захисту інтересів споживачів і підприємств.

Усі ці аспекти свідчать про необхідність постійного вдосконалення та адаптації ланцюгів постачання до зростаючих вимог і можливостей. Інновації та технологічний прогрес в поєднанні з увагою до сталості і вимог споживачів визначають майбутнє ланцюга постачання і роблять його ключовою складовою успішної бізнес-стратегії.

Список використаних джерел

1. *The Logistics Trend Radar 6.0: website. URL: [dhl.com/global-en/home/insights-andinnovation/insights/logistics-trend-radar.html](https://www.dhl.com/global-en/home/insights-andinnovation/insights/logistics-trend-radar.html) (Assessed: 16.10.2023).*
2. *10 trends shaping the future of supply chain management: website. URL: <https://www.fictiv.com/articles/10-trends-shaping-the-future-of-supply-chain-management> (Assessed: 16.10.2023).*
3. *Суніл Гупта. Цифрова стратегія. Посібник із переосмислення бізнесу. Пер. з англ. І. Ковалишевої. К.: Вид. група КМ-БУКС. . 2020. 320 с.*
4. *Колешня, Я.О. Тенденції змін ланцюгів поставок у 2023 році. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/279788> (Assessed: 16.10.2023).*